

1. regionální konference „Za čistou řeku Jihlavu“ dne 25. 9. 2014 v Jihlavě

Význam čisté řeky Jihlavy pro Kraj Vysočina a životní prostředí v regionu

Zdeněk Chlád

Kraj Vysočina

radní pro oblast životního prostředí a zemědělství

telefon: 564 602 124

e-mail: chlاد.z@kr-vysocina.cz

Jakostní model povodí Jihlavy nad VD Dalešice

Jakostní model byl slavnostně předán Kraji Vysočina společností ČEZ, a.s. k dalšímu využití dne 14. 11. 2013.

Kraj Vysočina i krajský úřad vítají jakostní model jako účinný nástroj pro management kvality vody v řece Jihlavě a jejím povodí.

Uvědomujeme si význam jakostního modelu, který komplexně hodnotí celé povodí a chceme spolupracovat na přípravě již konkrétních opatření ke zlepšení jakosti povrchových vod v řece Jihlavě a jejím povodí.

Výstupy jakostního modelu bude moci využít nejen Kraj Vysočina, ústřední orgány a Povodí Moravy, s.p., jako podklad pro rozhodování ho mohou používat i města, obce nebo zemědělsky hospodařící subjekty v povodí.

Uskutečněné aktivity Kraje Vysočina:

K přípravě konkrétních opatření byla vytvořena **pracovní skupina**, jejíž první jednání se uskutečnilo v sídle Kraje Vysočina v Jihlavě **dne 21. 1. 2014.**

Cílem činnosti pracovní skupiny je zejména pozitivní motivace znečišťovatelů a **získání podpory pro realizaci nejvíce přínosných opatření** na bodových i plošných zdrojích znečištění v povodí.

Dne 27. 1. 2014 se konal seminář k Jakostnímu modelu pod záštitou vrchního ředitele sekce VH na Ministerstvu zemědělství v Praze.

Voda a Kraj Vysočina

Kraj Vysočina je v podstatě střechou České republiky a pramennou oblastí významných řek, na kterých byly vybudovány údolní vodárenské nádrže, z nichž některé jsou významnými zdroji pitné vody nejen z hlediska krajského, ale i celorepublikového.

Vodárenská nádrž Švihov zásobuje pitnou vodou hlavní město Prahu, část Středních Čech a část Kraje Vysočina, **vodárenská nádrž Vír na řece Svratce** zásobuje pitnou vodou Brno a část našeho kraje. V povodí řeky Jihlavy na VD Dalešice se nachází **vodárenská nádrž Hubenov**, z níž je zásobováno vodou krajské město Jihlava a obce v regionu.

Kraj Vysočina se vyznačuje značnou sídelní roztríštěností - celkem se na území kraje nachází 704 obcí, z nichž přibližně pouze o něco víc než jedna čtvrtina má čistírnu odpadních vod.

Od roku 2002 Kraj Vysočina poskytl dotace do ochrany vod v celkovém úhrnu téměř 660 mil. Kč.

Tato podpora je v současnosti poskytována prostřednictvím grantového programu Čistá voda a dle Zásad ZK na poskytování dotací do infrastruktury vodovodů a kanalizací. Přednostně jsou tyto finanční prostředky směřovány na odvádění a čištění odpadních vod v obcích nacházejících se v územích vyžadujících zvláštní ochranu, např. v ochranných pásmech vodních zdrojů, v povodích vodárenských nádrží, CHKO Žďárské vrchy a nově v povodí řeky Jihlavy nad VD Dalešice.

Vodárenská nádrž Hubenov v povodí řeky Jihlavy



Mezi činnosti pracovní skupiny v letošním roce patří:

Zajištění dalšího rozpracování a projednání možných opatření na bodových a plošných zdrojích znečištění navržených v jakostním modelu.

Informování a pozitivní motivace znečišťovatelů v povodí řeky Jihlavy ve spolupráci zejména s Povodím Moravy, s.p. a ČIŽP formou **uspořádání seminářů a pracovních setkání** pro znečišťovatele v povodí, a to jak pro bodové, tak pro plošné zdroje znečištění.

Seznámení ústředních orgánů (MZe a MŽP) se závěry jakostního modelu a zahájení jednání a diskuze k možné podpoře navržených opatření.

Možnosti Kraje Vysočina:

Pro letošní rok již byla provedena úprava dotačních titulů, které má Kraj Vysočina k dispozici v oblasti ochrany vod.

Jakostní model bude rovněž využit při tvorbě či aktualizaci koncepčních a strategických materiálů, které poté budou předloženy ke schválení zastupitelstvu kraje – Program rozvoje Kraje Vysočina, Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Kraje Vysočina, Plán dílčího povodí Dyje.

S Povodím Moravy, s.p. jako správcem povodí a většiny vodních toků se projednává využití výsledků modelu při jeho další činnosti.

V možnostech kraje však není financování navržených opatření v plném rozsahu jak na bodových zdrojích podle příslušných scénářů v rozsahu (objemu) cca 500 mil. Kč, tak ani na plošných zdrojích.

Školní statek Humpolec, využití půdoochranných technologií – setí kukuřice do žita v roce 2012



Mezi priority Kraje Vysočina patří i šetrné hospodaření na zemědělské a lesní půdě

Jedná se o podporu smysluplných způsobů hospodaření zejména na zemědělských, ale také na lesních pozemcích v povodí, např.:

- používání **bezorebných technologií**
- využívání **melioračních a zpevňujících dřevin**
- preference **využívání přirozené obnovy lesa bez holosečí.**

Na základě česko – rakouské spolupráce v oblasti zemědělství probíhá od roku 2012 na Školním statku Humpolec **pilotní projekt v oblasti půdoochranných technologií**. Jedná se o ověření možností šetrných způsobů setí erozně nebezpečných plodin (kukuřice) např. do stávajícího porostu nebo mulče ozimého žita s cílem omezit erozi na svažitéch zemědělských pozemcích.

SHRNUTÍ VÝZNAMU JAKOSTNÍHO MODELU Z POHLEDU KRAJE:

- Tato studie představuje komplexní nástroj, který nám ukazuje, jak s omezenými finančními zdroji lze zrealizovat účelná a efektivní opatření, umožňuje nám variantně posoudit různé scénáře, navrhuje konkrétní řešení ke snížení znečištění povrchových vod v celém povodí.
- Kraj Vysočina má eminentní zájem spolupracovat jak s ostatními správci povodí, tak s ústředními orgány, s Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí při praktickém využití konkrétních výsledků této studie.
- Jako velice vhodné vidíme pořízení obdobných jakostních modelů i pro další velká povodí na území kraje, zejména pro vodní nádrž Švihov a využití jejích výsledků např. pro účelné a hospodárné rozdělování dotačních prostředků ČR a EU do vodohospodářské infrastruktury.

Děkuji za pozornost

Zdeněk Chlád

Kraj Vysočina

radní pro oblast lesního, vodního hospodářství a zemědělství
a oblast životního prostředí

telefon: 564 602 124

e-mail: chlad.z@kr-vysocina.cz

www.kr-vysocina.cz